

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1992-1993 (*)

26 OKTOBER 1992

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 441 van het
Wetboek van Strafvordering en
artikel 1088 van het Gerechtelijk
Wetboek**

(Ingediend door de heren Draps en Gol)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In oktober 1985 werd het Hof van Cassatie met toepassing van artikel 441 van het Wetboek van Strafvordering op bevel van de Minister van Justitie aangezocht om door ons opperste gerechtshof een arrest van het Europese Hof voor de rechten van de mens inzake niet eerbiediging van het recht op een onpartijdige rechtbank in strafzaken te doen toepassen (arrest De Cubber, 26 oktober 1984, reeks A, n° 86).

Bij arrest van 27 januari 1987 wijst het Hof van Cassatie het beroep van zijn op bevel van de Minister van Justitie optredende procureur-generaal af, onder meer oordelend dat het Hof van Cassatie zich als rechterlijk orgaan niet vereenzelvigt met een der verdragsluitende partijen vermeld in artikel 50 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in dit geval de Belgische Staat.

Daarmee is het probleem gesteld van een behoorlijke tenuitvoerlegging van de arresten van het Europese Hof voor de rechten van de mens in België. Ons land dat bij de wet van 13 mei 1955 het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de funda-

(*) Tweede zitting van de 48e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1992-1993 (*)

26 OCTOBRE 1992

PROPOSITION DE LOI

**modifiant les articles 441 du Code
d'instruction criminelle et 1088 du
Code judiciaire**

(Déposée par MM. Draps et Gol)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

En octobre 1985, en application de l'article 441 du Code d'instruction criminelle, la Cour de cassation a été saisie, sur injonction du Ministre de la Justice, aux fins de faire appliquer par notre Cour suprême un arrêt rendu par la Cour européenne des Droits de l'homme en matière de non-respect du droit à un tribunal impartial en matière pénale (arrêt De Cubber, 26 octobre 1984, série A, n° 86).

Dans son arrêt rendu le 27 janvier 1987, la Cour de cassation rejette le pourvoi de son procureur général agissant sur injonction du Ministre de la Justice notamment en estimant que « la Cour de cassation, organe du pouvoir judiciaire, ne s'identifie pas à une des parties contractantes mentionnées à l'article 50 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, en l'espèce l'Etat belge ».

Ceci pose le problème de la bonne exécution des arrêts de la Cour européenne des droits de l'homme en Belgique. Notre pays, en tant qu'Etat ayant approuvé par une loi du 13 mai 1955 la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamen-

(*) Deuxième session de la 48e législature.

mentele vrijheden heeft goedgekeurd, heeft er klaarblijkelijk belang bij dat in ons intern recht geen rechterlijke uitspraken blijven bestaan die in strijd zijn met het genoemde verdrag. De Belgische Staat heeft er integendeel alle belang bij dat de arresten van het Europese Hof te Straatsburg onverkort door onze rechtsprekende organen ten uitvoer worden gelegd, vooral uit eerbied voor de door de Kamers goedgekeurde internationale verdragen, maar ook om de slachtoffers van de niet-uitvoering van de arresten van het Hof te Straatsburg geen schadeloosstelling ten laste van de Belgische Staat te moeten uitkeren.

Voorkomen moet dus worden dat in dergelijke gevallen de Belgische Staat aansprakelijk kan worden gesteld.

Het arrest van 27 januari 1987 van het Hof van Cassatie brengt de eerlijke, trouwe en volledige uitvoering van de door ons land aangegane internationale verbintenissen in het gedrang.

Gezien rond de aangelegenheid die aan het Hof van Cassatie was voorgelegd, thans betwisting is ontstaan, is een wijziging van de bestaande wetgeving alleen al om redenen van billijkheid verantwoord.

Het leek gepast bij dezelfde gelegenheid ook een wijziging voor te stellen van artikel 1088 van het Gerechtelijk Wetboek, dat het overeenkomstige voorschrift inzake burgerlijk procesrecht is.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 441 van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld met het volgende lid :

« Dezelfde procedure geldt ook voor gerechtelijke akten, arresten of vonnissen die in strijd zijn met de verplichtingen die voor de Belgische Staat voortvloeien uit een arrest van het Europese Hof voor de rechten van de mens, zelfs wanneer de feitelijke of juridische elementen waarop het arrest van dat Hof steunt, dezelfde zijn als die welke het Hof van Cassatie in aanmerking kon nemen toen het over het gewone beroep uitspraak deed. »

Art. 2

Artikel 1088 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid :

« Dezelfde procedure geldt ook voor de handelingen die in strijd zijn met de verplichtingen die voor de Belgische Staat voortvloeien uit een arrest van het Europese Hof voor de rechten van de mens, zelfs

tales, a un intérêt manifeste à ne pas laisser subsister en droit interne des décisions judiciaires en opposition avec ladite convention. Tout au contraire, l'Etat belge a tout intérêt à procurer, par son système juridictionnel, une exécution intégrale des arrêts de la Cour européenne de Strasbourg, principalement dans le souci élémentaire de respecter les conventions internationales approuvées par les Chambres et, accessoirement, afin de ne pas procurer aux victimes de la non-exécution des arrêts de la Cour de Strasbourg des indemnités à charge de l'Etat belge.

Il convient donc d'éviter que la responsabilité de l'Etat belge puisse être engagée dans des cas semblables.

L'arrêt rendu par la Cour de cassation le 27 janvier 1987 pose le problème de l'exécution loyale, fidèle et complète par la Belgique de ses engagements internationaux.

Enfin, vu la matière dans laquelle le cas d'espèce soumis à la Cour de cassation est aujourd'hui sujet à controverse, de simples considérations d'équité justifient la modification de la législation existante.

Il a paru opportun de proposer, par la même occasion, la modification de l'article 1088 du Code judiciaire, qui est, en matière civile, la disposition analogue.

W. DRAPS

J. GOL

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 441 du Code d'instruction criminelle est complété par l'alinéa suivant :

« Cette procédure est également d'application aux actes judiciaires, arrêts ou jugements, en opposition avec les obligations découlant pour l'Etat belge d'un arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme alors même que les éléments de fait ou de droit sur lesquels l'arrêt de cette Cour est fondé seraient identiques à ceux auxquels la Cour de cassation pouvait avoir égard lorsqu'elle a statué sur le pourvoi ordinaire. »

Art. 2

L'article 1088 du Code judiciaire est complété par l'alinéa suivant :

« Cette procédure est également d'application aux actes en opposition avec les obligations découlant pour l'Etat belge d'un arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme alors même que les éléments de fait

wanneer de feitelijke of juridische elementen waarop het arrest van dat Hof steunt, dezelfde zijn als die welke het Hof van Cassatie in aanmerking kon nemen toen het over het gewone beroep uitspraak deed. »

24 september 1992.

ou de droit sur lesquels l'arrêt de cette Cour est fondé seraient identiques à ceux auxquels la Cour de cassation pouvait avoir égard lorsqu'elle a statué sur le pourvoi ordinaire. »

24 septembre 1992.

W. DRAPS
J. GOL
